

Nr 141.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående inrättande av en personlig professur vid tekniska högskolan i Stockholm för professorn E. H. W. Weibull; given Stockholms slott den 7 mars 1941.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Edgar Rosander.

Utdrag av protokollet över ecklesiastikärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 7 mars 1941.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, ERIKSSON, BERGQUIST, ANDERSSON, DOMÖ, ROSANDER.

T. f. chefen för ecklesiastikdepartementet, statsrådet Rosander, anför efter gemensam beredning med chefen för finansdepartementet:

Hos Kungl. Maj:t har *aktiebolaget Bofors* gjort framställning om inrättande från och med den 1 juli 1941 av en personlig professur i teknisk fysik vid tekniska högskolan i Stockholm för professorn i läran om maskinelement därstädes Ernst Hjalmar Waloddi Weibull på följande villkor:

1. Aktiebolaget Bofors förbinder sig att bestrida kostnaderna för avlöning enligt civila avlöningsreglementet åt Weibull i den löneklass han för närvarande innehar eller skulle hava såsom professor i läran om maskinelement.

2. Weibull förutsättes skola av sina löneförmåner erlægga de pensionsavgifter, som skulle åvilat honom såsom innehavare av professuren i läran om maskinelement, och förutsättes det att under sådana förhållanden ingen ändring inträder i den pensionsrätt, han för närvarande åtnjuter.

3. Weibull skall vara skyldig att årligen hålla 20 föreläsningar med 20 övningar samt handleda de studerandes examensarbeten.

Förslag till program för den personliga professuren har bifogats framställningen, vari även upplysts, att professorn Weibull förklarar sig villig mottaga professuren.

Tekniska högskolans lärarkollegium har med hänsyn till de stora fördelar, inrättandet av ifrågavarande professur skulle innebära för forskningen och undervisningen vid högskolan, livligt tillstyrkt den gjorda framställningen. Även *högskolans styrelse* har tillstyrkt densamma.

Statskontoret har i utlåtande den 26 februari 1941 anfört följande:

Enligt det framlagda förslaget skulle bolaget bestrida kostnaderna för Weibulls avlöning under det att hans pensionering skulle åvila statsverket i samma utsträckning som hittills. Statskontoret utginge ifrån, att bolaget avsett att bestrida kostnaderna för samtliga de avlöningsförmåner, vartill Weibull vore berättigad enligt civila avlöningsreglementet — alltså icke blott lön enligt viss löneklass i gällande löneplan utan jämväl av övriga förmåner, som utgå enligt avlöningsreglementet, såsom särskilda ersättningar (reseersättning och tjänstgöringstraktamente, rörligt tillägg samt sjukvård o. s. v.) — ävensom för de löneförmåner i övrigt, som enligt meddelade bestämmelser tillkomme ordinarie professorer vid tekniska högskolan. Om och i den mån ytterligare löneförmåner eller eljest ändring av avlöningsbestämmelserna skulle genomföras för de ordinarie professorerna vid tekniska högskolan, torde likaledes få förutsättas, att Weibull, så länge han komme att vara innehavare av den personliga professuren, på bolagets bekostnad skulle komma i åtnjutande av samma avlöningsförmåner, som skulle ha tillkommit honom, därest han allttjämt varit ordinarie professor vid högskolan.

Därest Kungl. Maj:t skulle finna det ur statens synpunkt önskvärt, att den ifrågasatta personliga professuren för Weibull inrättades, och förty ville antaga det av bolaget gjorda erbjudandet, ansåge sig statskontoret i fråga om sättet för genomförandet av den föreslagna anordningen böra framhålla följande.

Som innehavare av den personliga professuren torde Weibull böra erhålla avlöning och övriga till honom utgående förmåner från samma anslag, som skulle anlitas, om han allttjämt vore ordinarie professor vid högskolan. Den ersättning, som av bolaget inlevererades, syntes därefter lämpligen böra fördelas mellan dessa anslag, allteftersom de belastades med utgifter för de Weibull tillkommande löneförmånerna. Härigenom syntes erforderlig kontroll lätteligen kunna vinnas därå, att statsverket erhöle ersättning för samtliga kostnader för Weibulls avlöningsförmåner.

Med en dylik anordning skulle någon ändring av de till högskolans disposition ställda anslagen icke behöva vidtagas i anledning av den personliga professurens inrättande. Till den för högskolan fastställda personalförteckningen torde dock lämpligen böra fogas en anmärkning av innehåll, att förutom de i förteckningen angivna professorsbefattningarna jämväl

funnes en för Weibull inrättad personlig professur i teknisk fysik, vars innehavare avlönades av aktiebolaget Bofors.

För mottagande av det av bolaget gjorda erbjudandet torde riksdagens medverkan vara erforderlig. Särskilt medgivande av riksdagen torde också böra utverkas därom, att Weibull efter erhållet avsked från sin innehavande professorsbefattning måtte som innehavare av ifrågavarande personliga professur i teknisk fysik äga samma rätt till pension från staten, som om han alltjämt vore ordinarie professor vid tekniska högskolan. Jämlikt bestämmelserna i civila tjänstepensionsreglementet torde i så fall, utan att särskilt beslut därom meddelades, skyldighet för honom föreligga att vid uppnådd pensionsålder avgå från den personliga professorsbefattningen.

Bland de nio avdelningar, som tekniska högskolan i Stockholm omfattar, ingår också en avdelning för teknisk fysik. Någon särskild företrädare för detta ämnesområde finnes dock icke vid högskolan. Inrättandet av en professur i teknisk fysik har länge framstått som ett önskemål. Genom förutnämnda erbjudande öppnas möjlighet att på villkor, som ur statsverkets synpunkt måste te sig fördelaktiga, tillgodose detta behov. På grund härav anser jag mig böra tillstyrka bifall till den föreliggande framställningen om upprättande av en personlig professur i teknisk fysik för professorn Weibull, att innehavas av denne utan hinder av att han samtidigt tages i anspråk för förutnämnda bolags räkning.

Departement-
schefen.

I likhet med statskontoret utgår jag från att bolagets erbjudande innefattar åtagande att bestrida kostnaderna för samtliga de löneförmåner, som Weibull nu är eller framdeles skulle blivit berättigad till, därest han kvarstått vid sin nuvarande professur. I fråga om de med den personliga professuren förenade åliggandena torde det böra ankomma på Kungl. Maj:t att efter förslag av högskolemyndigheterna utfärda föreskrifter. Riksdagens samtycke lärer böra inhämtas till professurens inrättande på angivna villkor ävensom i fråga om rätt för Weibull att såsom innehavare av densamma i pensionshänseende vara likställd med ordinarie professor vid tekniska högskolan i Stockholm. Härvid förutsattes givetvis, att Weibull får räkna tjänstår, som om han kvarstått vid sin nuvarande professur.

De avlöningsförmåner, som skola tillkomma Weibull såsom innehavare av den personliga professuren, torde böra bestridas på sätt statskontoret föreslagit. Påpekas må, att vid beslut i enlighet med statskontorets förslag det icke synes erforderligt att vidtaga ändring i de anslagsberäkningar, som för tekniska högskolan i Stockholm för budgetåret 1941/42 framlagts i 1941 års åttonde huvudtitel. Däremot torde till personalförteckningen för högskolan böra fogas en anmärkning av i huvudsak det innehåll, statskontoret antytt. Åtgärder för återbesättande av professuren i läran om maskinelement vid högskolan böra vidtagas, sedan beslut i förevarande fråga fattats.

Åberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels medgiva, att för professorn Ernst Hjalmar Waloddi Weibull må från och med den 1 juli 1941 inrättas en personlig befattning såsom professor i teknisk fysik vid tekniska högskolan i Stockholm,

dels besluta, att Weibull skall såsom innehavare av nämnda befattning i avlönings- och pensionshänseende vara likställd med ordinarie professor vid nämnda högskola,

dels ock bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för högskolan, som föranledas av vad ovan angivits,

allt under förutsättning att aktiebolaget Bofors bestrider kostnaderna för Weibulls avlöningsförmåner på sätt av mig i det föregående angivits.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:
C. A. Charpentier.